

De frie grundskoler sender flest elever i ungdomsuddannelse

- Og de kristne friskoler toppe statistikken.

En ny analyse fra Danmarks Statistik viser, at eleverne fra de frie grundskoler i højere grad gennemfører en ungdomsuddannelse og finder beskæftigelse.

Regeringen har en målsætning om, at 95 pct. af en årgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse. I dag sker det dog kun for 74 pct. af en årgang. Men en særskilt analyse viser, at andelen af elever fra de frie grundskoler, der gennemfører en ungdomsuddannelse ligger på 82 pct. Dermed bidrager de frie grundskoler i højere grad end folkeskolen til ambitionerne om at sikre unge en uddannelse efter endt skolegang.

Kritikere vil straks hævde, at det pæne resultat skyldes, at de frie grundskoler også har de mest ressourcestærke elever. Men det er der ikke belæg for. Allerede i 2009 lavede Danmarks Statistik en analyse, hvor det fremgår, at uanset om man ser på forældrenes uddannelsesbaggrund, økonomi eller bopælsstatus, er der generelt betragtet flere ligheder end forskelle mellem eleverne i folkeskolen og de frie grundskoler.

Tallene i den nye undersøgelse bygger på en analyse foretaget af Danmarks Statistik. Analysemetoden var at finde elever i 8. klasse på en fri grundskole i skoleåret 1998/1999 og derefter genfinde dem i 2009. Analysen omfatter 5485 elever og genfindingsprocenten i 2009 er 96,5 %. Statistikere vurderer, at det giver undersøgelsen en meget høj validitet. For at sammenligne med folkeskolen er der hentet tal fra statistiske materiale hos UNI-C og Danmarks Statistik.

Tallene ser således ud i skemaform (med tallene for de kristne friskoler i parentes):

	Frie grundskoler	Alle grundskoler
Gennemført ungdomsuddannelse	82 % (84,9 %)	74 %
Kun grundskole	18 % (15,1 %)	26 %

Det samme billede gør sig gældende, når man ser på elevernes erhvervsmæssige status:

	Frie grundskoler	Alle grundskoler
Beskæftigede	76,7 % (78,4 %)	76 %
Arbejdsløse	1,3 % (1,0 %)	2 %
Under uddannelse/ude af erhverv	22,0 % (20,6 %)	22 %

Friskolerne og finanslov 2011

Tallene giver aktuelt anledning til en undren over den kraftige nedskæring på tilskuddet til de frie skoler, som der er lagt op til i finansloven for 2011 og årene fremover. Hvorfor skære på en skoleform, der i høj grad leverer varen – og som kun koster staten 75 % af udgiften til en folkeskoleelev? Normalt ville man vel udbygge en succes i stedet for at begrænse den!

Hvorfor klarer friskoleeleverne sig bedre?

I det lidt større perspektiv kan man reflektere over, hvad det er ved de frie skoler, der giver så meget bedre resultater end folkeskolen?

Et af svarene må være forældrenes engagement i skolens liv og børnenes trivsel. Danske folkeskoler har de seneste år skelet meget til det finske skolesystem, hvor eleverne klarer sig bedre end de danske. En af årsagerne til det er forældrenes engagement i børnenes skoledag – og specielt deres læsefærdigheder. Med 12 års erfaring fra folkeskolen ser jeg en tydelig forskel her mellem folkeskole og friskole – både fordi det er en simpel nødvendighed – og fordi kulturen på skolen er sådan at man forventer at forældrene engagerer sig. Selvfølgelig findes der også forældre i friskolerne, der mener, at de kan ”købe” sig til en ordentlig skolegang for deres barn, men det er heldigvis ikke det dominerende billede.

En anden begrundelse for tallene i undersøgelsen kan være ”det dobbelte fokus” på børnene – og her tænker jeg også på resultaterne for de kristne friskoler specielt. En friskole er ikke bare et samleband, hvor børn skal udstyres med faglige færdigheder og gode karakterer, der kan bruges i en PISA-sammenligning. På friskolerne snakker vi meget om dannelse og trivsel – og på de kristne skoler snakker vi også om troen og evigheden. Det kan ikke bevises, at der er en sammenhæng mellem dette og antallet af unge, der ender med at få en ungdomsuddannelse og komme i beskæftigelse, men flere ting peger i den retning. Efterskolerne er et godt eksempel. Mange teenagere med en problematisk skolegang har fundet et inkluderende miljø på efterskolen og oplevet en accept og respekt fra de voksne, som gør at de begynder at tage ansvar for eget liv og egen læring. Trivsel og læring hænger sammen!

Er det kun store skoler der dur?

Skolestørrelsen er meget til debat efter regeringens 360 graders eftersyn af folkeskolen. Anbefalingen er, at små skoler skal nedlægges og eleverne samles i store enheder, der sikrer et fagligt miljø for lærerne og passende udfordringer for eleverne. Når man så ser ovenstående tal fra Danmarks Statistik, så må man spørge, om der er noget vi har misforstået i de frie skoler? Den gennemsnitlige skolestørrelse på de frie skoler er langt mindre end i folkeskolen og skulle jo dermed resultere i væsentligt dårligere resultater. Og hvorfor gør de så ikke det? Det er der mindst to grunde til:

1. På den lille skole er der mere syn for det enkelte barn. Her bliver man som elev set hver dag og der er tæt kontakt mellem skole og hjem
2. Lærerne bliver tvunget til at nytænke deres pædagogik hele tiden. Der skal samlæses på tværs af årgangene, der skal laves natur/teknik-undervisning uden et topmoderne fysiklokale, der skal laves drama, musical og teater som ikke står på skemaet osv. Dermed er chancen meget lille for at man stivner i en forældet pædagogik, der slet ikke matcher nutidens børn. Dette være sagt som en udfordring til både friskolerne og folkeskolerne.

Der kunne sikkert nævnes mange flere, men opfordringen til de ansvarlige politikere og beslutningstagere må være, at der fortsat skal sikres mulighed for at drive frie grundskoler. Både ved at frihedslovgivningen ikke indsnævres og ved at der afsættes de nødvendige midler på finansloven, så de frie skoler ikke bliver eliteskoler i de større byer, men netop bliver skoler for livet på tværs af geografi og social status.

Hans Jørgen Hansen

Daglig leder af Foreningen af Kristne Friskoler